

مکتبہ اسلامیہ

۱۹ مئی سنہ

سنہ ۱۳۱۷

جزء، عدد : ۸۶

سدان وقعه‌سی

ایلولک برنجی گونی وقوعه گلن محاربه دن صکره فرانسزلر ایله عقد مذاکرات ایچون مؤلنکه و بن (سدان) دن تخمیناً بش کیلومتره مسافه ده کان (دوشه‌ری Donchery) یه گیتدک . بۇ مذاکرات هیچ بر نتیجه یه اقتران ایتمه‌رک نصف‌الدله قدر دوام ایئدی . مؤلنکه ایله بندن بشقه بلومنتال و ارکان حربیه عمومیه مزندن ده اوچ درت ضابط بولئور ایدی . جنرال (ویمپفن Wimpffso) فرانسزلره وکالت ایدیوردی .

مؤلنکه نك مطالباتی پك مختصر ایدی . تکمیل فرانسز اردوسك اسیر حرب صفتيله تسلیم اولمسندن عبارت ایدی . ویمپفن بۇ شرائطی پك آغر بولدی . کندیسنه گوره فرانسز عسکری ابراز ایتمش اولدیفنی شجاعت و بسالتدن . طولانی حسن معامله گورملی ایدی . بزده ، ایستر جزایرده ، ایستر فرانسده و الحاصل نره‌نی ایسترسه‌ك اوراده ترك سلاح ایده‌رک حربه هیچ اشتراك ایتمامک شرطيله بۇ اردویی صالیورمکه اکتفا ایتملی ایدک . مؤلنکه مطالباتنده کال سکونله اصرار ایئدی . ویمپفن ، موقعنك مشؤمیتنی آگلالتدی . کندیسى ایکی گون اؤل آفریقادن گلش ، مارشال ماقاهقون محاربه نك نهایتنده یازهلندیکی زمان قوماندانلغه یکمشدی . شمعی ایسه بۆیله برمتارکه نامه آلتنه امضا قویعی ایجاب ایدیوردی ! ویمپفن ، موضعه قالمغه غیرت ایتمگی و یاخسود بر خروج تشببشده بولغنی ترجیح ایدیوردی .

مؤلنکه ، هر نه قدر پك آجی اولدیفنی بیلور ایدیسه‌ده جنرالک احوال شخصیه .

سنى نظر اعتباره آلى كندىسېخه مع التأسف غير ممكن اۆلدېغى بىان ايتدى. فرانسز
عسكرىنىڭ كمال شجاعتله محاربه ايتدىگىنى و فقط (سدان) ى محافظه ايتلىرى ، هله
خروج تشبېنده بولغىلى غير ممكن اۆلدېغى آڭلاتدى. مع مافيه ايسترسه بوڭا قناعت
حاصل ايلك ايچون فرانسز اسراى عسكرىه سندن برىنىڭ مواضعىزى تفېش ايتسە
مەيا بولدىغى دە سويلدى. اوزمان ويمېفن ، كندىسە شرايط مفيدە لطفندە
بولغىلىڭ بولتيقە نقطە نظرنىن ماھرانە اۆلەجىنى ، بزم يعنى آلمانلارڭ طوغرىدىن
طوغرى و دواملى بر صلحە احتياجز بولدىغىنى ، بونى دە آنچق عاليجنا بانە حرىكت ايتىمكلە
استحصال ايدە بيلە جگمىزى بىان ايتدى. فرانسز اردوسنە معتدلانە معاملە ايدىلىگى
حالە اردوايلە برابر عموم ملتىڭ بزه عرض شىكران ايتىمگە مجبور اۆلەجىنى ،
حقمىزدە حسيات مودىنكارانە دە بولنەجىنى سويلدى . غايت سىرد معاملات ايسە
بىمىز توكمىز بر محاربه انتاج ايدەجىكى .

ايشتە بن بونقطەيە مداخلە ايتىم ، چونكى كندى اراضىز اوزرىندە بولنىوردم .
جنرال ويمېفنە خطاباً : برىرنىڭ شىكران نىمتتە اعتماد ايدىلە بيلورسەدە بر قومڭ ،
خصوصىيلە بوقوم فرانسز اۆلورسە آنڭ شىكران نىمتتە اعتماد ايدىلەمىز
ديدىم . فرانسەدە نظامات وقوانين مؤسسە بولمىدىغى ، اصول اداره وحكومەتڭ
ھىر دىقە تېدىل ايتدىگىنى ، نظامات جديده نڭ اسلافڭ يامىش اۆلدېغى نظامانە موافق
عد ايدىلەمەجىگىنى آڭلاتدىم . امپراطور ناپوليونڭ حىكمدارلىقى باقى قالسە ، شرايط
معتدلەيە مقابل شىكران نىمتتە اعتماد ايتىمكىمىز بولمىدىغى بىلدىردىم . حالبوكى احوال
حاضرەيە باقىلورسە موفىقايىمىز دن مكمل بر صورتدە استفادە ايتمايمىڭ بزم ايچون
محض جنت اۆلەجىنى سويلدىم . فرانسىزلارڭ حىسدى و قىصقانچى بر قوم اۆلدېغىنى ، حتى
بزم (صادووا) مظفر تىمىزە بيلە حىسد ايتدىگىنى ، بوندىن ضرر ديدە اۆلان كندىسى
اۆلمىدىغى حالە بىزى بوندىن طولايى عفو ايتدىگىنى دە آڭلاتدىم . آرتق بوندىن صكرە
علو جنازە مخالف اۆلەرق نصل اۆلور دە بزه قارشو (سدان) عداوتى طومىز ؟
ديدىم .

جنرال ويمېفن بونلرى ھىچ مناسب كورمىك ايسىمدى . فرانسىزلارڭ بالاخرە

کاملاً دگیشمیش اولدیغنی و ایمپراطورلق دورنده مظفریات حربیه‌دن زیاده منافع صلیبه طرفداری بولندیغنی، هم بوندن بشقه استلاف اقوامه طلبکار اولغدهده مهیا بولندیغنی بیان ایتدی. بن ایسه شرائط مزده اصرار ایتدیگمیزی آکلاده‌رق سوزه نهایت ویردم.

اوزمان قاستانق سوزه باشلادی. ایمپراطورک برکون اول محضاً ناموس‌سکارانه بر مصالحه ایچون تسایم سیف ایتدیگنی ایمپراطور نامنه بیان ایتدی. بن ده :
— بۇ هانکی قلیچ؟ ایمپراطورک قلیچیمی یوقسه فرانسه نکمی؟ دیه صوردم.
جواباً :

— یالکز ایمپراطورک! دیدی.
اوزمان مۆلتکه بر بارقه سرعتیه شاهین چهره‌سنه مشابه چهره‌سنی رونقدار ایدن بر ممنونیت مسرتیه دیدی که :
— او حالده شرائط سارویه هیچ حاجت یوق !
ویمقن ده خطاباً :

— پک اعلا، اوبله ایسه یارین محاربه‌یه باشلارز. دیدی.
مۆلتکه‌ده جواب اوله‌رق دیدی که :
— همده صباحین ساعت درتده آتسه باشلايه بيله‌جک وجه ايله حرکت ایده‌جک.

نەدن سکره فرانسزلر عودت ایتک ایستدکلرینی سویلیدیلر. کندیلرینه ده‌ها گیتاملرینی، براز ده‌ها دوشونلرینی سویلدم. نتیجه، (سدان) ده کندی کندیلرینه بر مشاوره ایتک ایچون تمديد متارکه طلبندن عبارت اولدی. مۆلتکه بوکا هیچ راضی اولموردی؛ فقط کندیسنه بوندن هیچ بر فالق چیقیمیجغنی آکلادیغیم وقت اوده موافقت ایتدی.

ایرتسی کون ۲ ایلول صباحین ساعت آلتی‌یه طوغری جنرال رەی Reille (دوئشەری) ده اقامت ایتدیگم اوک اوکته گلدی، ایمپراطور اوچنجی نابولیونک بئله کوروشمک آرزوسنده بولندیغنی سویلیدی. چارچاق گیتسدم، یوزمی

بیقامه‌دن، علی‌العجله (سدان) گیتک ایچون بارگیره بیدم . اقراده ایمپراطوری کوره جگمی مأمول ایدیوردم . فی‌الحقیقه (دوئشه‌ری) دن اوچ کیلومتره مسافده کائن (فرزنوا Fresnoy) قریبده کی یول اوزرنده ایمپراطوره تصادف ایتم . کندی اوچ ضابط ایله برلاندوده دیگر اوچ ضابطده آتی اقلدقلری حالدہ عربہ‌نک یانلرنده طور یورلردی . بؤضابطلردن یالکز رهی ایله قاستلنقوی ، موسقوایی ، دوبهری طانیوردم . مع‌ماقیه رووولوردم بلده ایدی ؛ چونکه بویله آتی ضابطک یاننده بن یاب‌یالکز بولندیغ ایچون غیر اختیاری اوله‌رق رووولورمه باقیوردم . حتی احتمالکه غیر اختیاری اوله‌رق المی بیله اوزرینه گتوریوردم . غالباً ناپولیون بؤحرکتک فرقه وارمش اولمی ، که چهره‌سی راز دیکشیدی . بلکه تاریخده اکثریا مذکور اولان وقایعی خاطر لیوردی :

چونکه برپرس (قونده) محاربه‌لرک برنده اسیر ایدلدکن صکره تلف ایدلماشمیدی ؟

ایمپراطورک یانسه کلدیگ زمان عسکرجه برسم سلام ایفا ایتم . ایمپراطور شابقه‌نی قالدیردی ، اطرافده کی ضابطانده بؤحرکتی تقلید ایستیلر ؛ هر نه قدر نظامات عسکریه مزه مخالف اولدیسده نهن صکره بنده شابقه می قالدیردم .

ایمپراطور بگا فرانسه‌جه اوله‌رق :

کییگز ، کییگز ! دیدی .

ایمپراطورک قارشیسنده ، (سن - قلو) ده بولندیغز زمان محافظه ایستدیگ طوری محافظه ایدیوردم . امرلرینی سؤال ایتم . قرال ایله گوروشوب گورو . شهیه جگنی طلب ایدیوردی . کندیسنه جواباً : قرارگاه عمومی سکر کیلو متره اوزاقده بولندیغی جهتله بؤنک غیر ممکن اولدیغنی سویلدم . متارکه نامه شرائطنه دائر یغزده براتلاف حاصل اولدقدن صکره قرال ایله گوروشمسنی هیچ آرزو ایتمیوردم . اوزمان زده بکلیه بیله جگنی صوردی . بوندن ده کرک متأثر اولدیغندن وگرکه تحمیل سوز بروقه ظهوره گلور ملاحظه سیله (سدان) ده دونمک ایستدیگی اگلاشیلدیوردی . شهر ، سرخوش عسکرلرله طولی اولدیغی ایچون بؤحال اهالی

حقنہ بیوک بر فلاکت ایدی . ایمپراطورہ ، [دوشہری] دہ کی اقامت گاہی کندیلرینہ ترکہ مہیا اولدیفنی عرض ایتدم .

تکلیفی قبول ایتدی . فقط شہردن یوز مترہ قدر اوزاقلاشدیلغز زمان ، یولک کنارندہ کوردیکی کوچوک براودہ توقف ایدوب ایدہ مہیہ جگنی سؤال ایتدی . بالاخرہ بگاملاق اقلش اقلان خالہ زادہ می اوہ باقق ایچون کوندردم . عودتندہ ویرمش اولدیفنی معلومات اوزرینہ بر فقیرک خانہ سی اولدیفنی سویلدم . اہمیتی یوق ! دیہ جواب ویردی . ایمپراطور ہواوہ طوغری کپتدکن صکرہ ، بسبلی کیرو طرفدہ بولسان نردبانی بولہ مامش اقلمی ، کہ تکرار بگا طوغری دوندی . کندیسیلہ برنجی قاتہ قدر برابر چیقدق . یالکیز برنجری بر او طہیہ کیردک ، ہواو طہ اوک الگ مکمل طرفی اقلوب داخلندہ تقریشات اقلق اوزرہ مدور برماصہ ایلہ صمان ایلہ اورلمش ایکی قبا اسکملہ موجود ایدی .

اورادہ ایمپراطور ایلہ تخمیناً اوج چارینک قدر دوام ایدن بر مکالمہ باشلقد اولا ، کندیس یی ہیچ آرزو ایتدیگی حالہ محض افکار عامہ نلک زوری ایلہ باشلامش اولدیفنی بومشوم محاربہیہ دائر بیان تأسف ایتدی .

بن دہ جواباً : آلمانیادہ ہیچ بر کیمسہ نلک محاربہ طرفداری اولدیفنی وحتی محاربہیہ ہر کسدن زیادہ طرفدار اولمیان دہ قرال بولندیفنی سویلدم . اسپانیا مسئلہ سنلک اسپانیایہ عائد بر مسئلہ اقلوب یوقسہ آلمانیایہ عائد بر مسئلہ اولدیفنی ملاحظہ سندہ بولندیلغزی ، و کندیسیلہ ہوہنزولرن خاندانی بیندہ موجود اقلان مناسبات دوستانہ سایہ سندہ ولی عہد پرنس ایلہ ینلرندہ قولایجہ بر موافقت حاصل اولور امیدندہ ایدوگمزی سویلدم . اوزمان احوال حاضرہیہ دائر قونوشمقہ باشلادق . نابولیون ہرشیدن اقل شرائط مقیدہ تحتدہ بر متارکہ نامہ الہ ایتک آرزو ایدیوردی . بن ایسہ صرف عسکری اقلان بؤ مسئلہیہ یالکیز باشمہ قاریشہ مہیہ جفی ، بؤگا یالکیز مؤتشک نلک قاریشہ بیلہ جگنی ، مع مافیہ بر طرفندن دہ بلا محظور مدت صلیہیہ دائر مذاکر اتدہ بولنہ بیلہ جگمزی بیان ایتدم . کندیس یی اسیر بولندیفنی جہتلہ برقرار ویرہ مہیہ جگنی سویلدی . اوزمان عقد مقاولہ ایچون کیمی دہا زیادہ

صلاحیتدار کورپورسکز دیدم؛ پارس هیئت اداره سی دیه جواب ویردی . اوقالدله احوالک دوندن بری برخطوه بیله ترقی ایتماش اولدیغنی ، نتیجه مظفریتقری عقیم برافماق ایچونده (سدان) اردوسی حقنده کی شرائطمری محافظه یه مجبور اولد . یغزی سویلدم . بؤ ائشاده آئسزین گلش اولان مؤلتسکده عین فکرده بؤلهرق بؤخصوصی قراله عرض ایتمگه کیتدی .

ایمپراطور اوک اوکئنده آیاقده بؤلندیغنی حالده اردومز و اردومزک طرزسوق واداره سی حقنده پک چوق مدایحده بولدی . کندیسنه فرانسزلرکده عین وجهایله محاربه ایتدکلرینه واقف اولدیغنی آکلاتدم . اوزمان ینه متسارکانه شرائطه نقل کلام ایتدم . (سدان) ده محافظه ایدلمکده اولان قطعات عسکریه نک ترک سلاح ایتک و اسیرکی نظر ایدلمک اوزره بلجیقا حدودینی کچه بیله جگنه مساعده ایدوب ایدهمیه جگمزی صوردی .

کندیسنه تکرار بؤنک صرف برمسئله عسکریه اولدیغنی و مؤلتسکک مدخله سی اولقمسزین قرارلاشدیریلهمیه جغنی آکلاتدم . بؤکا راضی اولدی ، کندیسنی اسیر بؤلندیغنی جهته هج برنفوذی اولدیغنی و بوکی مذاکراتک (سدان) قومانداه نیله عقد ایدلمسی لازم گله جگنی بیان ایتدی .

بؤ ائشاده ایمپراطوره کوزل بر اقامتگاه آراشدیریلیوردی . ارکان حربیه ضابطاتی دها هنوز یارمیلر ایچون داخل تکالیف ایدلماش اولان (فرزنوا) قربنده کی کوچوک (بلوف Bellevue) شاتوسنی بولشاردی . طوقومه جینک اوندن زیاده بوراده راحت ایدمگجه جهته ایمپراطوره بوراده قالمسنی تکلیف ایتدم . کندیسنک بؤ شاتوده بولندیغنی قراله اخبار ایدمگجهمزی سویلدم . ایمپراطور بوکا موافقت ایتدی . بنده البسه لرمی دیکشدرمک ایچون بارکیرمه ینهرک (دونشهری) یه عودت ایتدم . بالآخره یانمده garde d'honneur اولمق اوزره زرهللی آلایدن برطاقم بولندیغنی حالده (بلوف) ده ایمپراطوره ملاقی اولدم . شهسز نزاکت حسیاتنه ، شفقت قلبیه سنه اعتماد ایتدیگی ایچون ایمپراطور حین مذاکرده قرالکده بولتمسنی آرزو ایدیوردی ؛ بوندن بشقه بنده اشتراک ایتمککیمی طلب ایتدی . بن ایسه طبایع متینه صاحبی

بولندقلری ایچون بؤمسئله یی یالکڑ عسکرلر کورسون دیدم . نردباندن یوقارویه
 چیقهرق ضابطلردن برینک قولاغنه بش دقیقه قدر اقرال ایستور (دیه گلوب نی
 آرامسنی سویلدم . ناپولین قرالی آنجق متازکه نامه امضالندقدن صکره کوره بیلله -
 جگنی آکلادی . بناء علیه برکون اول بیسان ایدیلان عین شرائط تحتده اولهرق
 مسئله ویغفن ایله مؤلنکه یئنده قرارلشدیرلدی . نهدن صکره ایکی حکمدار بولوشدیلر .
 ایمراطور بوملاقاتی متعاقب طیشارویه چیقدینی زمان کوزلری ایری یاشلرله
 طولمشدی ؛ فقط بخله کوروشورکن کندینی ضبط ایده رک وقورانه بر طور کسب
 ایتدی .

مترجمی

احمد رفیق

عربی

پرنس دو بسمارق

